

Wetenschappelijke Advies Commissie Productverbetering

Oordeel inzake

Zout en verzadigd vet in kant en klaar maaltijden
(ingediend door FNLI, CBL, AKSV)

Utrecht, 1 november 2016
(laatst gewijzigd op 22 november 2016)

Inleiding

Het voorstel 'Zout en verzadigd vet in kant en klaar maaltijden' is beoordeeld door de Wetenschappelijke Adviescommissie Productverbetering (WAC) op 1 november 2016. Het concept oordeel op basis van de discussie in de vergadering is aan de aanwezige commissieleden toegestuurd voor schriftelijke commentaar. Alle aanwezige leden hebben deze beoordeling op 18 november geaccordeerd. Eén commissielid kon niet aanwezig zijn op de vergadering, maar heeft van tevoren een schriftelijk oordeel ingediend dat is meegenomen tijdens de discussie.

Voorafgaand aan de beoordeling is het voorstel toegelicht door de indieners en zijn vragen van WAC leden beantwoord.

De beoordeling

Het voorstel is getoetst aan de hand van de toetsingscriteria uit de bijlage van de Terms of Reference. **Het eindoordeel van de WAC staat op pagina 4/5.**

1. *De doelstelling van de verbetering van de productsamenstelling*
In het voorstel worden maximumnormen voorgesteld voor het natriumgehalte en verzadigd vetgehalte van producten van Italiaanse en Oosterse kant en klaar maaltijden. Met het vaststellen van deze maximumnormen wordt beoogd dat in een periode van twee jaar het gemiddelde totale natriumgehalte en het gemiddelde verzadigd vetgehalte van elke subcategorie met 10% daalt. Voor lasagne wordt deze reductie in drie jaar tijd gerealiseerd.

- 1.1 *De keuze van producten*
De partijen hebben de productgroep goed beschreven. Het is de WAC duidelijk waarom subcategorieën worden gedefinieerd. Er worden zeer veel subcategorieën gedefinieerd, waardoor het aantal individuele overeenkomsten hoog is. De WAC suggereert om, indien mogelijk, het aantal categorieën te beperken door groepen producten samen te nemen die een vergelijkbare samenstelling van zout, suiker en vet hebben. Er worden echter slechts twee onderdelen van kant en klaar maaltijden meegenomen uit een zeer veel groter portfolio aan producten. De WAC adviseert daarom de titel van het voorstel hierop aan te passen, zodat de lezer niet op het verkeerde been wordt gezet.
De WAC constateert dat de beschrijving alleen kwalitatief is. Een overzicht van de kwantitatieve opbouw van dit segment zou de keuze verder kunnen onderbouwen. Steekhoudende argumenten waarom andere producten niet worden meegenomen (drievaksmaaltijden) ontbreken. Om

deze reden heeft de WAC de onderbouwing van de keuze van producten beoordeeld als matig.

1.2 *Inzicht in de huidige samenstelling van de producten*

De huidige samenstelling van de Italiaanse en Oosterse maaltijden is goed beschreven, maar ook hier geldt dat de samenstelling alleen kwalitatief van aard is. Naast statistieken zou de WAC hier graag een beschrijving zien waarin de partijen reflecteren op de huidige samenstelling (waarom worden specifieke ingrediënten toegevoegd, is de spreiding van het nutriënt binnen de producten veel of weinig, en als gevolg hiervan welke reductie is haalbaar? Zijn er specifieke redenen voor het gebruik van de ongewenste ingrediënten?) Om deze reden heeft de WAC de onderbouwing beoordeeld als matig tot goed.

Er volgt nog een voorstel voor maaltijden (ca. 8 producten) met saus op basis van ketjap, maar het is nog onduidelijk wanneer er overeenstemming is met de achterban.

De WAC betreurt het dat juist de maaltijden met saus op basis van ketjap nog niet in het voorstel zijn meegenomen, vanwege hun hoge zoutgehalte. Deze categorie zal relatief veel zal bijdragen aan de zoutinname binnen de categorie. Ook al zijn er technische aspecten die reductie in deze groep moeilijk maken, dan nog is het belangrijk deze categorie aan te pakken. Het liefst op een moment dat de deadline van het convenant nog niet nabij is en er dus tijd is voor het ontwikkelen van afdoende vervangingsstrategieën.

1.3 *De mate van reductie*

De mate van reductie is goed beschreven in het voorstel. Er wordt een reductie van 10% afgesproken voor zowel natrium als verzadigd vet in twee jaar tijd en voor lasagnes in drie jaar tijd. Aangezien de uitgangswaarden voor natrium in dit type maaltijden hoog zijn en er geen technologische redenen zijn voor deze hoge niveaus, heeft de WAC de mate van natrium reductie beoordeeld als matig en de mate van reductie van 10% voor lasagnes vanwege de langere doorlooptijd als zwak. Het hoge zoutgehalte van de producten zou volgens de WAC juist reden moeten zijn voor verdergaande reducties.

De reductie van verzadigd vet is mogelijk ingewikkelder om te realiseren en daarom oordeelt de WAC de mate van reductie van 10% in twee jaar tijd als matig tot goed.

Daar zou het volgens de WAC juist gemakkelijker zijn om een reductie in aan te brengen. Aangezien inhoudelijke argumenten ontbreken waarom grotere reducties niet mogelijk of te ambitieus zijn, heeft de WAC de onderbouwing van deze mate van reductie beoordeeld als zwak.

1.4 *Het aantal te herformuleren producten*

Met dit voorstel zal een groot aantal fabrikanten moeten herformuleren, waardoor de WAC dit beoordeeld heeft als goed.

1.5 *Het marktaandeel van de te herformuleren producten binnen de Productgroep*

De indieners van het voorstel geven aan dat omzetgegevens wel beschikbaar zijn, maar dat zij alleen tegen betaling daarvan gebruik zouden kunnen maken. De WAC kan daarom dit onderdeel niet

beoordelen. Wel vindt de WAC het een zwak argument dat de kosten van aanschaf van gegevens een barrière vormen. Deze gegevens zijn absoluut nodig om de inname te kunnen schatten die wordt gerealiseerd door de voorgestelde reducties. Naast commerciële gegevens wordt er ook geen melding gemaakt van omzetgegevens die de partijen zelf zouden kunnen inbrengen. De WAC heeft dringend behoefte aan deze informatie, omdat het nu onduidelijk is wat de impact is van de 10% reductie op het hele productaanbod.

1.6 *De bijdrage van de te herformuleren producten aan de inname*

De partijen hebben goed geprobeerd een inschatting te maken van de bijdrage aan de inname. Het wordt gewaardeerd dat de partijen, op verzoek van RIVM, de bijdrage van een maaltijd aan de inname van verzadigd vet hebben berekend en zien hetzelfde graag voor zout. De consumptiedata waar de bijdrage op gebaseerd is, zijn gedateerd. De WAC erkent dat er geen recentere consumptie cijfers zijn. Echter vindt zij het niet aannemelijk dat de consumptie van kant en klaar maaltijden gelijk is gebleven sinds 1998. Het aanbod kant en klaar maaltijden is enorm gegroeid en er zijn diverse media berichten die een sterke groei in de verkoop van kant en klaar maaltijden signaleren (variërend van 27-114%)^{1,2,3}. De werkelijke bijdrage zal daarom groter zijn dan nu in het voorstel is aangegeven. De WAC vindt dat de partijen op basis hiervan met een betere inschatting moeten komen.

De bijdrage van kant en klaar maaltijden op de totale consumptie van zout en verzadigd vet (zoals hier door de partijen is uitgerekend) is marginaal, maar juist bij deze categorie zijn er grote verschillen in inname tussen gebruikers en niet-gebruikers. De WAC verwacht dat bij personen die op regelmatige basis kant en klaar maaltijden gebruiken, deze productgroep een belangrijke bron van zout en verzadigd vet is en een grotere bijdrage behaald kan worden en meer gezondheidswinst als het zout- en verzadigd vet gehalte wordt aangepast. Om deze reden adviseert de WAC de stuurgroep om in deze categorie verder te kijken naar de bijdrage aan de inname.

Kortom, de bijdrage is beoordeeld als matig en nadere informatie is wenselijk.

Vanwege de verwachte stijging in consumptie en bijdrage die deze categorie levert bij bepaalde groepen gebruikers, vraagt de WAC urgentie voor dit segment.

1.7 *De historie van de productsamenstelling*

De WAC waardeert dat de indieners actief hebben gezocht in oudere rapporten en, op advies van het RIVM, informatie in het voorstel hebben opgenomen. Om deze reden heeft de commissie de beschrijving beoordeeld als matig tot goed.

Echter, de partijen moeten zelf ook informatie uit de branche hebben, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke leerervaringen tot nu toe zijn opgedaan. Het is jammer dat deze kennis hier niet benut wordt.

¹ <https://www.evmi.nl/voeding-gezondheid/kant-en-klaar-groeit-ondanks-ongezond-imago/>

² http://www.doublefresh.eu/ProjectResults_DemandForRTEmeals.htm

³ <http://www.distrifood.nl/assortiment/nieuws/2015/11/ah-stuwt-omzet-kant-en-klare-salades-10193452>

Op basis van de beschikbare informatie zijn er weinig concrete conclusies te trekken of het gehalte toe- of afgenomen is. Zoals het nu is beschreven lijkt het erop dat er nog maar weinig gebeurd is en dat zou dus betekenen dat grotere stappen dan nu voorgesteld goed mogelijk zijn. Kortom, de WAC beoordeelt de onderbouwing van dit onderdeel als matig.

1.8 *Technologische aspecten*

De WAC heeft de manier waarop de (technische) aspecten zijn beschreven, beoordeeld als matig. Er worden hoofdzakelijk praktische argumenten gegeven. De WAC ziet graag meer verdieping en reflectie ten aanzien van wat technisch mogelijk is en welke afhankelijkheden er zijn ten opzichte van de huidige situatie.

Volgens de indieners hangt het verzadigd vetgehalte samen met het vleesgehalte. De hoeveelheid vlees in lasagne is echter vrij beperkt (ongeveer 6%), wat betekent dat slechts een klein deel van het verzadigd vet uit het vlees komt. De bechamelsaus zal meer bijdragen. Dit lijkt dus geen valide argument voor de twee fasen aanpak.

De WAC ziet in deze categorie geen technologische beperkingen om verder te verlagen dan 10%. Op basis van het voorstel en de toelichting van de indieners, is het de WAC niet duidelijk waarom reductie zo lastig is. Daarom heeft de WAC de onderbouwing beoordeeld als zwak.

1.9 *Veranderingen in de consumptie van de productgroep*

De WAC heeft dit onderdeel beoordeeld als zwak, omdat er a) geen voorspelling gemaakt wordt hoe de consumptie kan veranderen en b) het zorgpunt dat de consumptie af kan nemen vanwege verandering in smaak, niet geldt bij een zout reductie van 10% in twee jaar tijd. Dit kan de consument volgens de WAC niet proeven.

Een ander argument dat genoemd wordt is dat het verschil met andere aanbieders (horeca) te groot wordt. In dat geval adviseert de WAC om dit met de stuurgroep te bespreken, omdat er dan tegelijkertijd afspraken gemaakt kunnen worden met de horeca en cateraars die ook het Akkoord ondertekend hebben.

1.10 *De bijdrage die het voorstel levert aan de verlaging van de inname van zout, verzadigd vet of suiker*

De WAC heeft de bijdrage aan de verlaging van de inname beoordeeld als matig. Het voorstel draagt bij aan de reductie in een grote groep producten, maar de reductie kan groter. De lange looptijd wordt vanuit een concurrentie-oogpunt beargumenteerd. Graduele reductie en contrastoptimalisatie kunnen best sneller dan de gestelde termijn van 2-3 jaar. De voorgestelde looptijd van drie jaar voor lasagnes eindigt als het Akkoord ook eindigt (2020) en dat zou betekenen dat in deze categorie maar 10% is gereduceerd en er een relatief kleine bijdrage wordt geleverd aan de doelstelling van het Akkoord.

Eindoordeel:

De kant en klaar maaltijden zijn een belangrijke categorie om aan te pakken. De WAC waardeert de inzet van de partijen om voor de twee belangrijkste subcategorieën ketenbrede afspraken te maken en dat zowel het zout en/of verzadigd vet gehalte wordt verlaagd bij een flink aantal producten.

Helaas betekent de keuze voor 1 of 2 subcategorieën dat er voor andere belangrijke subcategorieën zoals pizza's en Hollandse maaltijden, maaltijdsalades en drievaksmaaltijden nu nog geen afspraken zijn en een blijvend hoog zout en/of verzadigd vetgehalte houden. De WAC adviseert de stuurgroep om snel met afspraken te komen voor deze kant en klaar maaltijden. Ook dringt de WAC aan op spoed bij het opzetten van een voorstel voor de maaltijden met saus op basis van ketjap omdat de WAC verwacht dat dergelijke producten relatief bij zullen dragen aan de inname van zout in deze categorie.

Doelstelling 1: Ambitie van het voorstel binnen de subcategorie

De WAC vindt het voorstel van een gemiddelde natrium reductie van 10% en verzadigd vet reductie van 10% binnen elke subcategorie van Italiaanse maaltijden en Oosterse maaltijden in een periode van twee jaar **matig ambitieus**. Het voorstel voor lasagne in een periode van 3 jaar noemt de WAC weinig ambitieus.

Gezien de urgentie om de doelstelling te halen in 2020 en de technologische haalbaarheid zijn verdergaande reducties wenselijk in kortere tijd. De WAC ziet dit graag uitgewerkt in een uitvoerig werkplan.

Doelstelling 2: Bijdrage aan de doelstelling van het Akkoord

Geen oordeel. Het is voor de WAC niet mogelijk om op basis van de aangeleverde informatie uit het voorstel de bijdrage aan de doelstelling van het akkoord goed te beoordelen. Hiervoor is informatie nodig welk aandeel de geselecteerde producten hebben in de markt.

De WAC denkt dat deze ketenafspraken maar voor een zeer beperkt deel bijdraagt aan de doelstelling van het Akkoord. Dat komt enerzijds omdat de procentuele reductie beperkt is, maar zeker ook omdat binnen de categorie slechts een selectief aantal producten wordt meegenomen. Omdat de afspraak van deze productgroep pas in 2017 gaat lopen is er geen tijd meer voor een vervolgstap voor 2020. Het is zeer wenselijk dat er voor 2020 nog afspraken komen voor de hele categorie.